

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening
No. 133550 - DEN HAAG

Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. J. J. E. v. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80,
DEN HAAG.

Bestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, Nieuweg 73; Mej. J. J. E. v. d. THOORN, *Secretaresse*, den Haag; CHR. T. W. SLIJPER, *Penningmeester*, den Haag, Willem van Outhoornstraat 2; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

OVER CEREUS REPANDUS, CEPHALOCEREUS
LANUGINOSUS, LEMAIREOCEREUS GRISEUS
EN ACANTHOCEREUS TETRAGONUS

door

P. Wagenaar Hummelinck.

III.

ACANTHOCEREUS TETRAGONUS (L.) Humlnk. comb.nov.

Cereus erectus Curassavicus tetragonus articulatus. (teste Hermann, Plukenet et Boerhaave)

Hermann, 1689, *Paradisi Batavi Prodrumus*.

Ficoides Americanum quadrangulare vel potiùs angulorum numero variabile, spinis longissimis armatum, flore subviridè, fructu spinoso, rotundo, seminibus nigris majoribus, & splendentibus pleno. (teste Plukenet et Boerhaave)

Kiggelaer, 1690, *Horti Beaumontiani Catalogus*.

Ficoides Americanum quadrangulare... Kiggelaer 1690. (lit. cit. Hermann 1689)
Plukenet, 1696, *Almagestum botanicum*, p. 147.

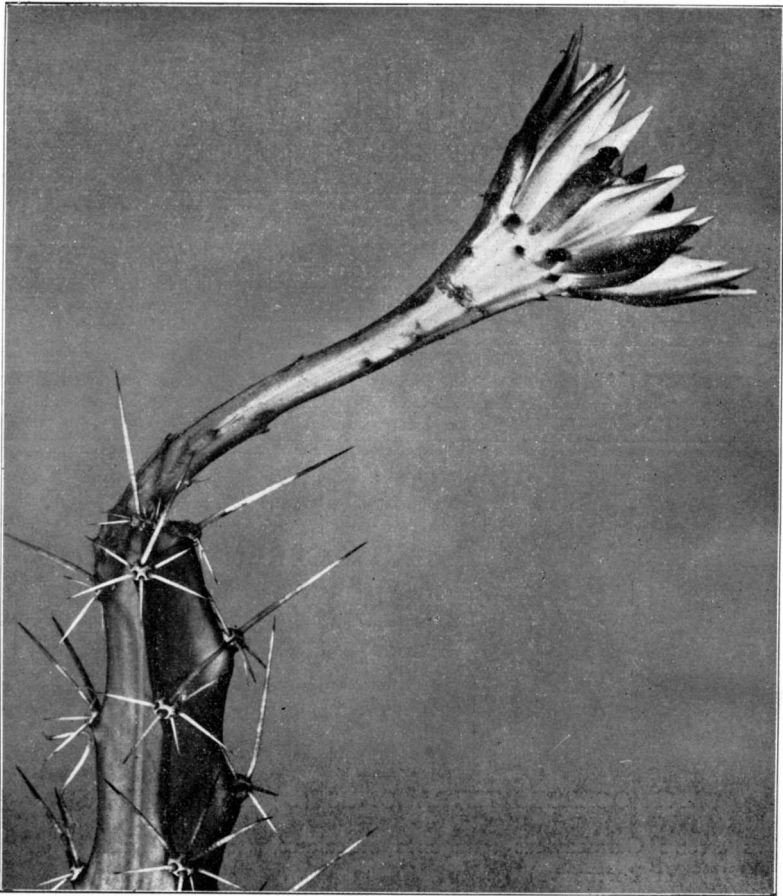
Cereus Erectus minor fructu spinoso, costarum numero varians. (lit. cit. Hermann 1689) (descriptio)

Hermann, 1698, *Paradisus Batavus*, p. 117.

id. 1705 id. id. id.

Cereus erectus; quadrangulus, costis alarum instar assurgentibus. (lit. cit. Hermann 1689)

Boerhaave, 1710, *Index Plantarum*, p. 181.

Afb. 9. Halfgesloten bloem van *Acanthocereus tetragonus*, Curaçao.

Cereus; erectus; quadrangulus; ... Boerhaave 1710. (lit. cit. Hermann 1689, Kiggelaer 1690)

Boerhaave, 1720, *Index alter Plantarum I*, p. 293.

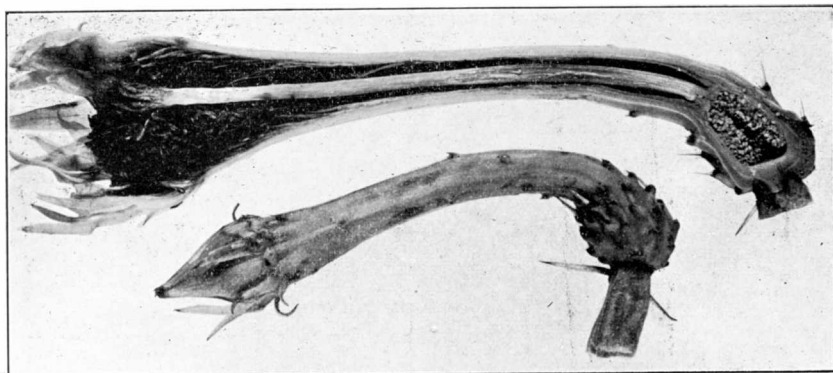
Cactus quadrangularis longus erectus, angulis compressis. (lit. cit. Boerhaave 1710, Hermann 1698, Kiggelaer 1690; lit. Boerhaave 1720, Plukenet 1696) — *Crescit in America, Curaçao & alibi.* — *Anguli in hac planta compressi & fere membranacei sunt.*

Linné, 1737, *Hortus Cliffortianus*, p. 181.

Cactus quadrangularis longus erectus, ... Linné 1737. (lit. cit. Boerhaave 1720) van Royen, 1740, *Florae Leydensis Prodrromus*, p. 280.

Cactus quadrangularis, ... Linné 1737.

Wachendorff, 1747, *Horti Ultraiectini Index*, p. 66.

Afb. 10. Verwelkende bloem en bloemknop van *Acanthocereus tetragonus*, Curaçao; bloem overlangs doorgesneden. (geconserv.)

Cactus quadrangularis ... Linné 1737. (lit. Kiggelaer 1690, van Royen 1740; lit. cit. Hermann 1698) — Habitat in Curaçao & America calidiori. Linné, 1748, *Hortus Upsaliensis*, p. 119.

Cactus tetragonus

Cactus quadrangularis longus erectus; angulis compressis. Linné 1737. (lit. Linné 1748, van Royen 1740; lit. cit. Hermann 1698) — Habitat in Curaçao, America calidiore.

Linné, 1753, *Species Plantarum*, p. 466.

Cereus (Tetragonus) erectis quadrangularis, angulis compressis. (lit. cit. Boerhaave 1720)

Miller, 1768, *Gardeners Dictionary*, ed. 8.

non *Cactus tetragonus* Willdenow, 1797, *Species Plantarum* II, p. 939 ((teste Schumann 1903 in herb.!; excl. lit.))

non *Cactus tetragonus* Willd., Aiton, 1811, *Hortus Kewensis*, III, p. 176.

non *Cereus tetragonus* Haworth, 1812, *Synopsis Plantarum Succulentarum*, p. 179. ((excl. lit. p.p.))

non *Cereus tetragonus* Haw., Förster, 1846, *Handb. Cacteenkunde*, p. 401. ((excl. lit. et hab. p.p.))

non *Cereus tetragonus* Haw., Rümpler, 1886, *Förster's Handb. Cacteenk.*, p. 716. ((excl. lit. p.p.))

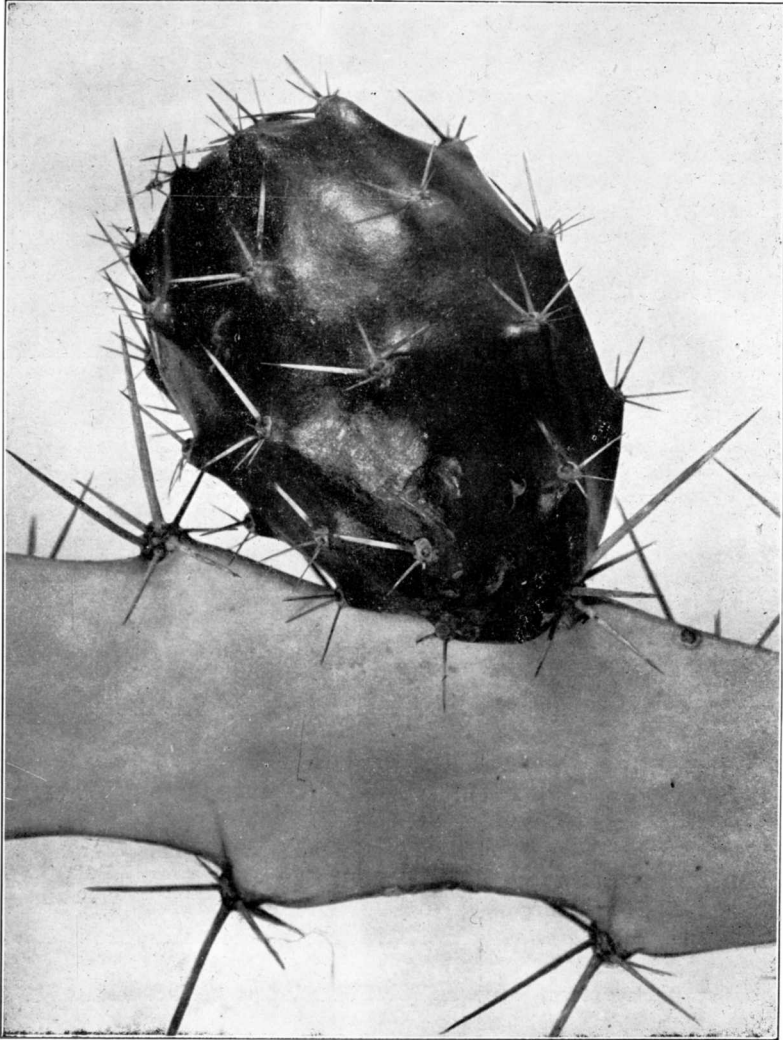
non *Cereus tetragonus* Haw., Schumann 1903 p. 86. ((excl. lit. Linné))

non *Cereus tetragonus* (L.) Mill., Britton et Rose, 1920, *The Cactaceae* p. 9 ((excl. lit. Linné))

Acanthocereus pentagonus (L.) Britton et Rose, 1909, *Contr. U.S. Nat. Herb.* 12, p. 432. ((litt. et syn.!; zie ook Britton en Rose 1920, p. 123))

Acanthocereus pentagonus (L.) Br. et R., Britton et Rose 1920 p. 123, fig. 182—184, tab. 16; Hummelinck 1935 p. 65, fig. 1—7. — Realino 1936 p. 115, 4 fig. — *Cereus Napoleonis* Grah., Boldingh 1913 p. 296; id. 1914 p. 71. — „*Hyllocereus Napoleonis*”, Hummelinck 1934 p. 152, 162. — *Cereus triangularis*, Ame-lunxen 1931 p. 7, fig. 3.

„Kadoesjie die koleebra”

Afb. 11. Rijpe vrucht van *Acanthocereus tetragonus*, Curaçao. (nat. gr.)

Stengel niet sterk vertakt, eerst rechtop, later min of meer hangend en eenig steunsel volgend, tot ca 8 m lang en ca 6 m hoog. Stengelleden tot $1\frac{1}{2}$ (-2) m lang, 4-5 (-6) cm dik, (2-) 3-4 (-5) ribbig; ribben zeer sterk afgeplat, groen, met zwakke, naar den top toe gerichte uitbochtigen die elk één areool dragen. Areolen rond, 4-8 mm in doorsnede, 3-6 (-7) cm van elkaar, doornig, met een grijsachtig, fluweelig dons. Doornen eerst 4-6, later 6-8 (-10), te verdeelen in midden- en randdoornen, priemvormig, recht, grijs, soms met donkere partijen, met min of meer duidelijken, zwarten top. Middendoorn meestal 1, soms 3, schuin

naar boven gericht, tot 4 cm lang; randdoornen (4—)5—7(—9), straalsgewijze afstaande, tot $2\frac{1}{2}$ cm lang. (Onvolgroeide stengel-leden, welke uitgroeien tot normale stengel-leden of afvallen: tot ca 12 cm lang, ca 1 cm dik, met 6—7 ribben; areolen klein, dicht-opeengedrongen met 9—15 afstaande, naaldvormige doornen van 3—5 mm lengte.) Bloem 14—19 cm lang, 60—65 dekbladen langer dan 2 cm; nachtbloeister. Dekbladen omgekeerd-lancetvormig of elliptisch, toegespitst of spits, 6—4 maal zoo lang als breed, tot $4\frac{1}{4}$ cm lang; de binnenste iets korter dan de anderen, toegespitst, wit; de buitenste wat vleezig, groenachtig. Bloembodem trompetvormig, dik en vleezig, 10—13 cm diep, $1-1\frac{3}{4}$ cm breed aan de basis, $1-1\frac{1}{4}$ cm in het midden, $2\frac{1}{2}-3\frac{1}{2}$ cm aan den top; aan den buitenkant met 9—15 areolen in de oksels van kleine, driehoekige schubben; areolen fluweelig, bruinachtig, dikwijls met 1—3, tot $1\frac{1}{2}$ cm lange doornen. Meeldraden 700—900, ingeplant op de bovenste helft van de bloembuis. Helmdraden 2—6 cm, de langere lager ingeplant dan de kortere; de laagste rechtop, aflopend, niet aan de basis vergroeid. Helmknoppen rechtopstaand, $1\frac{3}{4}-8$ mm lang, de grootste aan de langste helmdraden; geel of bruinachtig. Stempellobben 10—12, 10—12 mm lang. Stijl cilindrisch, $11-16\frac{1}{2}$ cm lang, 2—4 mm dik. Vruchtbeginsel eivormig, $1\frac{1}{2}-1\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{4}-1\frac{1}{2}$ cm, met 18—35 doornige areolen in de oksels van kleine, deltavormige schubben; areolen fluweelig, bruinachtig, elk met 1—4, tot $1\frac{1}{2}$ cm lange doornen; bloemdek niet afvallend. Vrucht eivormig of omgekeerd eivormig, ongeveer 8×5 cm; rood; elke areool met 3—6, tot $1\frac{3}{4}$ cm lange doornen; vruchtvliesch rood. Zaden ongeveer $4 \times 3 \times 2$ mm, peervormig, tamelijk glad; glimmend zwart.

Volgens Linné heeft *Cactus tetragonus* 4 afgeplatte, soms bijna vliesvormige ribben en groeit in Curaçao. Hermann geeft meer bijzonderheden: de stam is 2—3 duim in omtrek; het aantal ribben is verschillend, eerst 3 en dan 4 of 5 aan denzelfden stam; de doornen zijn verschillend in lengte en dikte en staan gewoonlijk met vijf tezamen; de vruchten zijn rond en doornig; de zaden zijn vrij groot; de volksnaam is „Colebre de Spine” (spaansch: culebra de spina, d.i. stekelslang). Het valt niet moeilijk hieruit de plant te herkennen welke door Hummelinck (1935) onder den naam van *Acanthocereus pentagonus* (L.) Br. et R. van Curaçao is beschreven.

Volgens de beschrijvingen is *Cactus tetragonus* Linné niet identiek met de *Cactus* of *Cereus tetragonus* van Haworth, Förster, Rümpler, Schumann, Britton, Rose, e.a.— wél echter met de soort welke Britton, Rose e.a. als *Acanthocereus pentagonus* (L.) Br. et R. hebben beschreven. Het type-materiaal van Linné ontbreekt, volgens de mij verstrekte inlichtingen, zoo-

wel in het Herbarium van de Linnean Society als in dat van de Hortus Cliffortianus.

Als type-species van het geslacht *Acanthocereus* noemen Britton en Rose in 1909 *Cactus pentagonus* L.¹⁾ welke zij als identiek beschouwden met de door hen als *Acanthocereus pentagonus* beschreven plant. Nu de laatste echter, met groote waarschijnlijkheid, niet met *Cactus pentagonus* L. maar met *Cactus tetragonus* L. identiek blijkt te zijn, meen ik goed te doen, met, als correctie op de opgave van Britton en Rose, als type-species van *Acanthocereus* Br. et R. aan te wijzen: *Cactus tetragonus* L. (non Willd.) — en als lecto-type van deze soort het materiaal van Curaçao ((Hummelinck 196 (flor.) et 170 (fruct.)) dat zich in het Botanisch Museum te Utrecht bevindt.

We hebben dus gekregen een

Acanthocereus tetragonus (L.) Humlnc. nov. comb.

wat dezelfde plant is als de *Acanthocereus pentagonus* (L.) van Britton en Rose, en een

Cereus tetragonus (Willd.) Haw. excl. syn. *Cactus tetragonus* L. welke identiek is met de *Cereus tetragonus* van Förster, Rümpler, Schumann, Britton en Rose.

Acanthocereus tetragonus (L.) is op Curaçao alleen gevonden op de Z.W. helling van de Seroe Christoffel, op een vrij vochtige standplaats op ongeveer 300 m hoogte; op Aruba komt zij op meerdere plaatsen, in veel drogere omstandigheden voor. Verder is zij bekend van de Venezolaansche eilanden, de Noordkust van Venezuela, Colombia en (volgens Britton en Rose) de O.kust van Midden Amerika tot Texas, Cuba en Guadeloupe.

Literatuur waarnaar werd verwezen:

Britton en Rose 1920, The Cactaceae II, Carn. Inst. Washington Publ. 248. — Hummelinck 1938, Notes on the Cactaceae of Curaçao, Aruba,

¹⁾ Het is mij niet duidelijk welke plant Linné met zijn *Cactus pentagonus* kan hebben bedoeld:

Cactus quinquangularis longus erectus, articulatus.

Crescit in America.

Caulis erectus, quinquangularis, articulatus, internodiis pedibus. Spinarum acervi per marginem absque tomento ullo manifesto admixto prodeunt. Anguli rarius variant ad sex; nullos unquam emittit e caule radices, sed tenuis, erectus, debilis persistit.

Linné, 1737, Hortus Cliffortianus, p. 182.

Cactus pentagonus.

Cactus subquinquangularis erectus longus articulatus.

(lit. Linné 1737, van Royen 1740)

Habitat in America.

Linné, 1753, Species plantarum, p. 467.

Bonaire and North Venezuela, Recueil Trav. Botan. Néerl. 35, p. 29. — *Amelunxen* 1931, De Cactusflora van Curaçao. — *Backeberg* 1930, Kakteenjagd zwischen Texas und Patagonien; 1931, Monatschr. D. Kakt. Ges. 3, p. 64; 1931a, Neue Kakteen; 1932, Monatschr. D. Kakt. Ges. 4, p. 55; 1934, Blätt. Kakteenforsch. 12; 1937, Kakteen u.a. Sukk. p. 30; 1937a, id. p. 142. — *Backeberg* en *Knuth* 1936, Kaktus-ABC. — *Berger* 1929, Kakteen. — *Boldingh* 1913, Flora Nederl. West-Indische Eilanden; 1914, Flora of Curaçao, Aruba and Bonaire. — *Hummelinck* 1931, Succulenta 13, p. 41; 1933, id. 15, p. 183; 1934, id. 16, p. 145, 161; 1935, id. 17, p. 65. — *Realino* 1936, Plantkunde van Curaçao. — *Werdermann* 1931, Backeberg: Neue Kakteen, p. 62.

APICRA BULLULATA. (*Jacq.*) *Haw.* c. m.

APICRA SKINNERI. *Berger.*

APICRA EGREGIA. v. *Poelln.*

Een zeldzaam trio, maar dat heel wat hoofdbrekens gekost heeft, al eer er met eenige zekerheid iets over te zeggen viel. Wat b.v. er van te zeggen, als de eene auteur schrijft: „de tuberkels zijn wit” en de andere beweert: „ze zijn groen”. Wanneer ik dan ook hier mijn meening geef, is dat niet dan na langdurige ernstige bestudeering en gedachtewisseling.

Laat ik U eerst iets zeggen over de herkomst der drie hier afgebeelde *Apicra*'s.

De plant links op de groote foto ontving ik enkele jaren geleden ter identificatie van den Heer *Buining* te Leusden, 'n bekend *Rebutiaspecialist*. Deze had de plant van een importeur betrokken.

Gezien de habitus en andere bijzonderheden hield ik ze dadelijk al voor *bullulata*, die ik overigens slechts kende van beschrijvingen. Rechts van deze zien we een plant uit de prachtige *Haworthiaverzameling* van den heer *Duursma*, waar ik haar twee jaar geleden „net nog even voor donker” kon fotografeeren, zóólang hadden we onzen tijd over de planten verpraat. De Heer *Duursma* had de plant uit Zuid-Afrika (*Winton Nurseries*) ontvangen als *Apicra Neillii*. Een *Apicra* van deze benaming is mij niet bekend; ze bleek echter identiek te zijn met *Apicra Skinneri*. Het plantje op de kleine foto ontving ik onder den naam *bullulata* van den Heer *Herre* te Stellenbosch (*Z.-Afrika*) aan wiens vriendelijkheid ik de laatste jaren verscheidene mooie importen ter bestudeering dank. Ze groeit in Verlaten Kloof, *Sutherland*, vanwaar ze door den Heer *Herre* zelf meegebracht werd. Niettegenstaande de benaming *bullulata* (d.w.z. met bultjes bezet, een of meer graden

grover als „ruw”) de plant goed zou passen, wijkt ze overigens daarvan te veel af, doch komt overeen met *Apicra egregia* v. P. *) Dit wat de herkomst van mijn trio betreft, waarbij opgemerkt moet worden, dat het altijd jammer is dat, van door handelaren geïmporteerde planten meestal geen juiste groeiplaatsen bekend zijn.

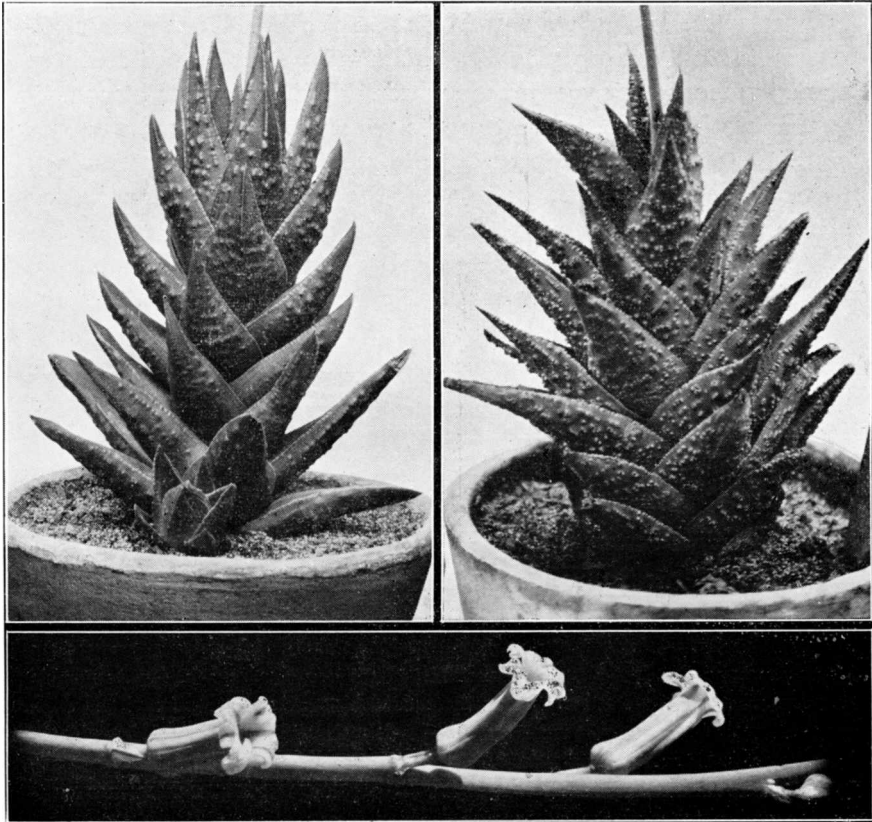
Hier volgen eerst eenige mededeelingen over *A. bullulata* en noodzakelijkerwijze eenigszins uitvoerig. De plant werd nog als *Aloë* beschreven en afgebeeld door J a c q u i n (Fragments botaniques ± 1800) die haar ongeveer als volgt beschreef: blaadjes min of meer duidelijk 5-rijig gerangschikt (n.l. onderaan duidelijk als in *pentagona*, bovenaan meer gedraaid) eivormig toegespitst, van korte stekende spits voorzien, glad, dik, stijf; grootere blaadjes $4\frac{1}{2}$ —5 c.m. lang; de bovenkant vlak, onderzijde convex, voorzien van weinig verheven „bullulae”, die rond of langwerpig gevormd zijn. Wat bloeiwijze betreft wordt als voornaamste vermeld, dat de bloempjes vix bilabiata, d.w.z. eenigszins tweelippig zijn. Dit is dus een kleine afwijking van de normale Apicrabloeiwijze, waarbij de 6 bloemslipjes regelmatig stervormig staan uitgespreid en meestal wit zijn. Het buisvormige gedeelte is beschreven als groen van kleur, de slipjes echter als geel met groene nerven.

S a l m - D y c k herhaalt in zijn „Cat. rais” 1817 vrijwel woordelijk J a c q u i n s beschrijving. Hij voegt in een opmerking (note 21) daaraan toe, dat hij met groote aandacht deze prachtige soort, „door de zorgen van J a c q u i n zoo goed beschreven en afgebeeld”, heeft bestudeerd, waarvan zich in den botanischen tuin te Weenen in 1815 nog slechts een overgebleven voeteinde van de typeplant bevond. Ik ben zoo vrij het hier tusschen aanhalingsteekens geplaatste meer als een beleefdheidsphrase te beschouwen. Voor dien tijd moge het resultaat misschien redelijk geweest zijn. ongetwijfeld zou een en ander door S a l m - D y c k, had hij daartoe gelegenheid gehad, zeer veel zijn verbeterd. In diens monographie is op § 1 de plaats van fig. 2 steeds opengebleven en het heeft ongetwijfeld, blijkens de opmerking bij fig. 3, in zijn bedoeling gelegen deze plaats door *bullulata* te doen innemen.

H a w o r t h heeft in zijn „Suppl. pl. succ.” (1819) de plant eveneens beschreven en zegt ons hier, dat de onderzijde der blaadjes van weinige, donkergroene tuberkels is voorzien. Hij merkt verder op, dat ze na verwant is aan *pentagona* (v. Willdenomii Bak.)

*) *Egregius* beteekent uitgelezen, voortreffelijk.

maar kleiner en aan randen en kiel meer fijn tuberkelachtig ruw. Opvallend is het nu verder, dat Baker, die veel later in 1881 en 1896 monographieën schreef naar levende planten in Kew met deze *bullulata* korte metten maakt en haar eenvoudig tot variëteit van *pentagona* degradeert. En namelijk een met onregelmatig 5-rijig geplaatste blaadjes, welker achterzijde ruw van dicht opeengestelde tuberkels is.

Links: *Ap. bullulata*, (Jacq) Haw. c. m.

Rechts: *Ap. Skinneri*, Bgr.

Onder: *Ap. bullulata*, gedeelte der bloeiwijze.

Foto A. J. A. Uitewaal.

Hierna zijn we dan gekomen tot de „modernen”, die intusschen alweer min of meer verouderd zijn, waarvan Berger in afwijking van het vorige zegt, dat de bladvorm ei-lancetvormig is, de onder-

zijde scherp gekield, aan de punt schijnbaar een bladrand vormend, terwijl de onderzijde voorzien is van weinig, eenigszins verheven tuberkels, welke min of meer witachtig zijn.

Hij merkt nog op, dat het een van *pentagona* afwijkende soort is en er zich in het herbarium te Kew (waarnaar deze beschrijving is gemaakt?) een tekening van deze plant bevindt. Wat de bloeiwijze betreft, schijnt Berger de gele kleur der slipjes in twijfel te moeten trekken, gezien de wijze, waarop hij deze citeert.

Ten laatste komen we aan Marloth, die in The Flora of S. Africa (1915) ons op plaat 21 *bullulata* weet af te beelden. In afwijking met al het voorgaande worden de blaadjes ons hier voorgesteld als breed-deltoid met groote witte tuberkels; zoodat we nu eigenlijk tot de conclusie zouden moeten komen, dat zwart wit is! En dat deze plant nu werkelijk bleek-gele slippen zou hebben is wel merkwaardig. Deze plant heeft dan ook met *bullulata* m. i. weinig te maken en is mogelijk te plaatsen in de nabijheid van *A. egregia* v. P., waarvan ze afwijkt door grootere, uitgesproken witte tuberkels.

En nu vestig ik de aandacht op de plant op onze afbeelding, die ik niet anders dan als *bullulata* kan identificeeren, zij, dat ze in één opzicht van de origineele beschrijving afwijkt en wel in de kleur der bloemslipjes, die niet duidelijk geel is, hetgeen voor mij echter geenszins doorslaggevend is.

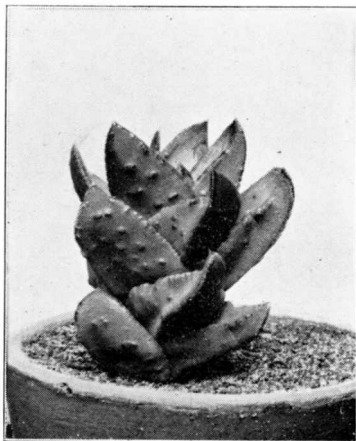
Ter verduidelijking de volgende beschrijving:

Ap. bullulata. Caulescens, ± 6 c.m. ϕ ; folia viridia \pm spir.-quinquefaria, juniora erecto-subincurvula, seniora patentiora stricta, $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ c.m. longa et 13—15 m.m. lata, ovato-acuminata vel ovato-sublanceolata, in apicem pungentem brunneum exeuntia; facies sup. plana vel levissime convexa, laevia, fac. inf. valde convexa, lineis obscurioribus inconspicuis submultis percursa, tuberculata, carinata vel saepe bicarinata, carina secunda superne marginem falsam formante, tuberculis in foll. jun. \pm abidis, in foll. sen. \pm concoloribus, rotundatis vel ovalibus, sparsis vel transverse vel longitudin. \pm regulariter seriatis. Margines carinae crebre tuberculatim subasperae.

Plant stengelvormend, ± 6 c.m. ϕ , blaadjes \pm spir.-5 rijig, jonge opgericht en lichtelijk ingebogen, oudere meer afstaand gestrekt, $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ c.m. lang en 13—15 m.m. breed, eivormig-toegespitst tot ei-lancetv., bovenk. vlak of 'n weinig convex, onderk. zeer convex, met tamelijk veel tuberkels, enkel- of dubbel gekield. (tweede kiel a. d. punt schijnbaar randvormend.) Tuberkels in jongere blaadjes wit tot groenachtig-wit, in oudere \pm dezelfde kleur als de blaadjes

(tam. frisch groen), rond tot langwerpig, staan verstrooid of zijn m.o.m. in dwarse of overlangsche rijen gerangschikt. Kiel en randen door kleine tub. eenigszins ruw.

Bij nadere beschouwing van deze omschrijving komt 't ons voor alsof onze plant met alle vorige beschrijvingen in bijna alle opzichten tot een „vergelijk” gekomen is. Als de voornaamste redenen dat deze plant inderdaad met *bullulata* Jacq. identiek is, moge resumeerend het volgende worden aangevoerd.

Apicra egregia v. *P.*

Foto A. J. A. Uitewaal.

1°. De treffende overeenkomst met *pentagona*. *Jacquin* en *Haworth* vergelijken haar daarmede, terwijl *Baker* haar zelfs als variëteit van deze soort beschouwt. (De overgebleven plaats in *Salm-Dycks* monographie ligt tusschen *spiralis* en *pentagona*.)

2°. Wat tuberkels betreft, voldoet ze in verschillend opzicht aan de meeste beschrijvingen. De waarheid zal hier wel in het midden liggen. De afbeelding van *Jacquin* zou grooter tuberkels doen vermoeden, doch die afbeelding is te schematisch.

Begrijpelijkerwijze zag ik met spanning de bloeiwijze tegemoet. Toen deze zich inderdaad eenigszins tweelippig ontplooidde, hetgeen ik bij *Apicra*'s nog niet heb waargenomen, heb ik mij gehaast de bloem te fotografeeren. Het resultaat vindt U op de foto dwars onderaan. Het meest duidelijk is de tweelippige vorm te zien aan het onderste bloempje, waarvan de 6 slipjes eenigszins in twee

groepjes, van elk 3, geplaatst zijn. Zooals gezegd is, in één opzicht was ik teleurgesteld, daar de kleur der segmenten niet geel, maar vuil wit was. Het buisvormige gedeelte was inderdaad groen met witte strepen.

Volledigheidshalve volgt een korte Latijnsche determinatie:

Pedunc. \pm 60 c.m. longus, flores laxae subspicati, erecti, pedicellati; pedic. \pm 3 m.m. longi, bracteae late deltoideae, brunneo-nervatae subaequilongae; perig. tubulosum obclavatum, subcurvatum, viridulum, ad angulis albidum, 12—13 m.m. longum; segmentis brevibus vix-bilabiatis, sordide-albidis, subrevolutis, viridi-nervatis, segm. int. laterioribus.

Vanwege de afwijkende bloeiwijze, kan ik haar evenals Baker moeilijk als variëteit van *pentagona* beschouwen, hoewel de habitus vele overeenkomsten vertoont. (Zie *Succulenta* Juli 1936 pag. 98).

Over de andere twee planten moet ik wegens ruimtegebrek kort zijn.

De plant rechts op onze foto *Ap. Skinneri* is een soort, door Berger beschreven zonder dat deze de bloem had gezien. Ongetwijfeld staat ze tamelijk dicht bij *bullulata*, de afbeelding laat de verschillen goed tot uiting komen.

De plaatsing der bladeren is ook hier gedraaid 5-rijig, doch de blaadjes zijn dichter op eengesteld, ze zijn ook grooter en vooral breeder 4—5 c.m. lang en 20—22 m.m. breed en meer driehoekig van vorm. De geheele plant is forscher, ze meet 10 tot 11 c.m. in diameter. De tuberkels zijn ongeveer van dezelfde grootte als van *bullulata*, echter bevinden zich ook eenige kleinere daarbij; ze hebben dezelfde groene kleur als de blaadjes, soms een weinig witachtig. Ze staan op sommige blaadjes zeer onregelmatig verdeeld, op andere weer in golvende dwarse rijen ongeveer regelmatig gerangschikt. Randen en kiel, vooral van jongere blaadjes zijn scherp tuberkelachtig gekerfd. De plant wijkt slechts in zooverre van de typebeschrijving af, dat de vlakke bovenzijde vrijwel zonder tuberkels is. Misschien mogen we het niet eens een afwijking noemen. zegt n.l.: „bovenzijde van weinige, verspreide effenkleurige tuber- Berger zegt n.l.: „bovenzijde van weinige, verspreide effenkleurige tuberkels voorzien, zelden bijna glad!" De bloeiwijze, die de Heer Durson mij indertijd toezond is die van *Apicra*, n.l. korte slipjes, regelmatig stervormig afstaand.

Volledigheidshalve hierbij een korte diagnose:

Pedunc. \pm 60 c.m. longus; pedic. 5—6 m.m. longi, quam bracteae duplo longiores; perig. tubulosum obclavatum, subroseo-viride saturatiore striatum; seg-

mentis brevibus regulariter patentibus, viridi-nervatis, 3 interioribus latioribus et longioribus.

Het is een heel mooie plant, ik voor mij vind ze nog mooier dan *bullulata*. De plant door de firma de Laet onder de benaming Ap Skinneri verspreid is een onbeschreven *Haworthia*.

Tot slot wil ik de laatste der drie bespreken, de plant, die ik van *Herre* als *bullulata* ontving. Ik kan haar met den besten wil niet als zoodanig identificeeren, wat haar uiterlijk aangaat lijkt ze niets op *pentagona* evenmin als de bladvorm, die veel meer breed eivormig-driehoekig is.

Ze past vrijwel geheel bij de beschrijving van *egregia* v. P. (afb. Desert Plantlife Maart 1937). Vroeger maakte ik er Dr. v. Poellnitz al eens op attent, dat zijn *egregia* de vroeger door *Haworth* beschreven *bicarinata* zeer nastond. Volgens v. Poellnitz wijkt ze van deze laatste voornamelijk af door de blauwgroen gekleurde blaadjes en met minder tuberkels bezette onderzijde, welke tuberkels nooit dwars seriesgewijs gerangschikt zijn. Dit laatste zou gevoeglijk kunnen vervallen, het wordt n.l. niet door *Haworth* aangegeven. Geringe verschillen hebben in mijn oog weinig of geen waarde, daar deze vaak bij blaadjes van een en dezelfde plant kunnen voorkomen. Dezer dagen schreef de Heer v. Poellnitz mij, dat hij zijn *egregia* bij een bezoek aan den Heer *Jacobsen* te Kiel nog eens langdurig op nieuw bestudeerd had en nu de meening was toegedaan, dat zijn *egregia* met *bicarinata* *Haw.* identiek zou zijn. Ik zou mij daar gaarne mede vereenigen, doch zie daarbij o.a. dit bezwaar, dat ik mij moeilijk kan voorstellen, dat *Haworth* een plant *bicarinata*, dat is tweekielig, zou noemen, die niet zeer duidelijk twee kielen vertoont. Mogelijk werpen latere importplanten hierop nog eens een nieuw licht, voorloopig mogen we ons wel bij het besluit van een dermate deskundige als de Heer *von Poellnitz* neerleggen.

A. J. A. UITEWAAL.

27 Sept. '38.

Alex Boersstraat 25, Amsterdam.

OPUNTIA CLAVARIOIDES. Pfeiff.

Van den heer *H. P. Bendien* te Naarden ontvingen wij dezer dagen een prachtige kleurenfoto ter inzage, waarop de bloeiende *Opuntia clavarioides* van den heer *T. Hoogvliet* te Rockanje

was afgebeeld, welke reeds in „Succulenta” Augustus 1933 werd beschreven.

Bedoelde plant, waarvan wij het cliché hier nog eens reproduceeren, bloeide toen met één bloem, wat al ruimschoots de moeite van vermelding waard was, daar *Opuntia clavarioides* slechts zelden bloeit.

Opuntia clavarioides Pfeiff.

Collectie T. Hoogvliet, Rockanje.

Foto Th. v. d. Steeg, Oostvoorne.

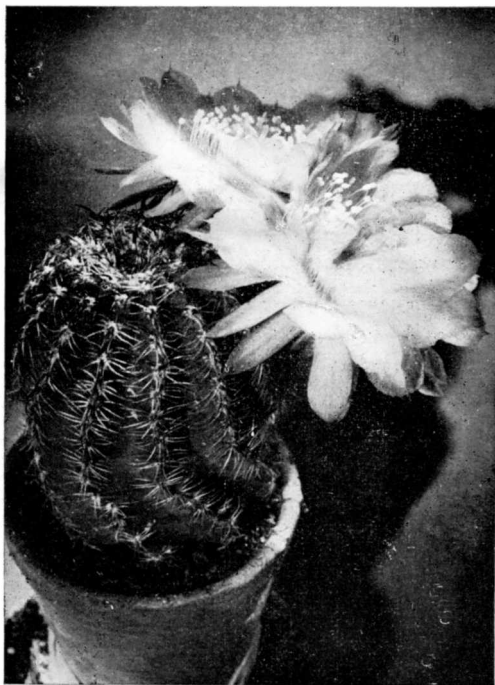
Blijkens bijgevoegd schrijven, is de thans door B e n d i e n in natuurlijke kleuren gefotografeerde plant een stek van de plant welke in 1933 bloeide. Deze stek, op een Schijf-Opuntia geënt, heeft de heer H o o g v l i e t dezen zomer verblijd met niet minder dan elf bloemen. Een succes dat den kweeker alle eer aandoet.

G. D. D.

ANDENEA KUHNRIICHII. Fric.

In het Decembernummer 1937 van *Succulenta* komt bij een uitvoerige, wetenschappelijke beschrijving van *Andenea Kühnrichii* een mooie foto van deze plant voor. Om onze lezers nog beter met deze fraai bloeiende cactus bekend te maken, reproduceeren we hierbij een foto van den Heer Polansky, waarvan de Tsjechische Cactusvereniging het cliché welwillend afstond.

Over het algemeen zijn *Lobivia*'s, waartoe deze plant gerekend wordt, wat vorm en bedoorning betreft niet heel belangrijk. *Lobivia Kühnrichii* door Fric in 1928 in Noord-Argentinië ontdekt en later in het systeem Kreuzinger en Fric in de groep *Andenea* gerangschikt, maakt een uitzondering. Op de foto van den Heer

Andenea Kühnrichii. Fric.

Foto Polansky.

Polansky, evenals op de foto op blz. 179, 1937 van *Succulenta*, is de merkwaardige bedoorning goed te zien. Wanneer men het voorrecht heeft de plant in natura te kunnen bewonderen, merkt

men op, dat de donkere roodbruine bedoorning een fraai contrast vormt met de groene kleur van het plantenlichaam. De eigenaardig S-vormig gekromde lange middendoorn is naar beneden gericht en zwart van kleur. Van de randdoorns, 9 in 't getal, zijn de onderste donkerder dan de bovenste; zij liggen gebogen tegen het plantenlichaam aan. Het areool is groot en lang gerektd.

De Heer V. V. C e r n y, bij wien ik deze plant zag, bezit ook nog een variëteit van dezelfde soort. Hierbij zijn de randdoorns alle gelijk geelbruin. De middendoorn is roodbruin, doch ook duidelijk S-vormig gebogen.

J. J. E. v. d. Th.

HET LEEKENHOEKJE.

Correspondentie, op deze rubriek betrekking hebbende, te zenden aan Chr. de Ringh, Nieuweg 73, Hilversum.

De maand December is niet een maand om veel over onze planten te kunnen mededeelen. De meeste planten genieten een rustperiode. De hoofdzaak is beschutten tegen alle narigheden van het weer, kou en vochtigheid.

Planten met bloemknoppen houden wij een weinig vochtig. Planten, die teekenen van indrogen geven door te gaan rimpelen of die de bladeren laten vallen (Euphorbia's) worden op den pot een weinig bevochtigd.

Let U er op, dat het water, dat door het beslaan der ruiten later naar de onderzijde loopt, niet op Uw planten kan terecht komen.

De lange avonden leenen zich goed tot het vernieuwen van etiketten en tot kleine werkzaamheden, die in den zomer achterwege gelaten zijn.

Thans zijn wij weer aan het einde van een jaargang. Zeven jaar is voor deze rubriek in ons maandblad een plaats ingeruimd. Het is nu voor ons de groote vraag, wordt deze rubriek nog langer op prijs gesteld. Gaarne vernemen wij dit, voordat de nieuwe jaargang verschijnt. Verzoeken Uw bericht aan het Secretariaat te zenden.

INHOUD: Over *Cereus Repandus*, *Cephalocereus lanuginosus*, *Lemaireocereus griseus* en *Acanthocereus tetragonus*. — *Aprica bullulata* enz. — *Opuntia clavarioides*. — *Andenea Kühnrchii*. — Het Leekenhoekje.
